

Päijät-Hämeen toimivaltaisen joukkoliikenneviranomaisen (LSL) lausunto alueellisen junaliikenteen kehittämistä

Liikenne- ja viestintäministeriö suunnittelee rautateiden osto- ja velvoiteliikenteen seuraavaa kautta vuodesta 2020 alkaen. Tulevalla kaudella on tarkoitus myös pilotoida yhdessä alueiden kanssa alueellista liikennettä. LVM pyytää lausuntoja osto- ja velvoiteliikenteen kehittämistä sekä ilmoitusta halukkuudesta osallistua pilottihankkeeseen 23.10.2018 mennessä.

Liikkumistarpeet ja palvelutaso

LSL pitää tärkeänä, että junaliikennettä kehitettäisiin erityisesti yhteysvälinä Tampere-Kouvola, jolloin Riihimäen kolmioraiteeseen tehdystä investoinnista saataisiin merkittävää hyötyä myös henkilöliikenteen puolella. Suora junayhteys Tampere-Kouvola laajentaisi merkittävästi usean kaupunkiseudun työssäkäyntialuetta ja samalla junayhteys kytkisi Pohjois- ja Länsi-Suomen tehokkaasti Itä-Suomeen ja Allegron aikatauluihin sovitettuna edelleen Pietariin.

Lahti-Riihimäki yhteysvälin osalta on tärkeää, että palvelutaso pysyy vähintään nykyisellään, jolla turvattaisiin työssäkäynti-, opiskelu- ja asiointimatkojen sujuvuus niin Lahden kuin Riihimäen suuntaan. Tärkein palvelutason parantamistarve yhteysvälinä on junakaluston nykyaikaistaminen, joka pitäisi toteuttaa viimeistään kilpailutuksen yhteydessä. Merkittävä osa yhteysvälin työmatkaliikkuista tekee vuorotyötä ja heidän kulkemistaan helpottaisi aikaisten aamuvuorojen ja myöhäisten iltavuorojen lisääminen, joista jälkimmäinen palvelisi myös esimerkiksi kulttuuritapahtumissa käymistä.

Lahti-Kouvola välin taajamajunaliikenne on nykyisellään epäsäännöllistä ja vuoroväleiltään melko harvaa. Yhteysvälin palvelutason parantaminen on tärkeää väliasemien ympäristössä asuvien kannustamiseksi käyttämään joukkoliikennettä. Tämä korostuu erityisesti Iitin liittyessä Päijät-Hämeeseen.

Pääkaupunkiseutu on merkittävä työssäkäyntialue, minkä vuoksi on erittäin tärkeää, että Lahden ja Helsingin välinen tarjonta kehittyi tai vähintäänkin säilyi nykyisellä tasolla.

Lahden toimivaltaisen viranomaisen alueella on tällä hetkellä käynnissä joukkoliikenteen runkolinjastosuunnittelu, jonka tavoitteena on parantaa seudullisen joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja tehokkuutta luomalla tiheästi liikennöityjä ja nopeita runkolinjoja keskeisten asuin- ja työpaikka-alueiden välillä. Alueellisen junaliikenteen kehittäminen mahdollistaisi erityisesti Lahden keskustasta itään Nastolaan suuntautuvan runkolinjan kehittämisen raidepohjaisena ja välttäisi kahden liikennemuodon väliseltä kilpailutilanteelta.

Juna- ja linja-autoliikenteen aikataulujen yhteensovittaminen ja vaihtojen sujuvuus helpottaisi osaltaan merkittävästi alueen työmatkaliikkumista, matkaketjujen toimivuutta sekä toimivan julkisen liikenteen kokonaisuuden luomista. Matkaketjujen toimivuuden ja vaihtojen sujuvuuden varmistaminen on tärkeä osa myös runkolinjastosuunnitelmaa ja aikataulujen yhteensovittaminen vaatii luonnollisesti yhteistyötä suunnittelussa, jotta esimerkiksi junaliikenteen aikataulut voidaan ottaa huomioon linja-autoliikenteen aikataulujen suunnittelussa.

Kilpailutettava liikenne on myös suunniteltava yhteistyössä joukkoliikenteen seudullisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotta kokonaisuudesta saadaan palveleva verkosto ja toimivat matkaketjut pystytään varmistamaan.

Lippujärjestelmä

Toimivien matkaketjujen ja hyvän asiakaskokemuksen kannalta olisi erittäin tärkeää, että viimeistään taajamajunaliikenteen kilpailuttamisen yhteydessä operaattoreilta edellytettäisiin Waltti- ja HSL-yhteensopivia lippujärjestelmiä. Yhtenäisen palvelukokemuksen ja matkaketjun kannalta olisi tärkeää, että asiakas voi maksaa junamatkan ja mahdollisen liityntämatkan, esimerkiksi LSL- tai HSL-liikenteessä, samalla matkakortilla tai lipulla.

Nykyinen LSL-alueella käytössä oleva valtakunnallinen Waltti- lippu- ja maksujärjestelmä täyttää vaaditut standardit. Lipputuotteiden käyttöönotto junaliikenteessä ja lippujärjestelmän integrointi junaliikenteen lippujärjestelmän kanssa vaatii rajapintojen avaamisen järjestelmien välillä.

Juna- ja linja-autoliikenteen lippujärjestelmien yhteensovittamisessa on myös huomioitava lippu- ja maksujärjestelmän siirtyminen tulevaisuudessa tunnistepohjaiseksi ja online-validointiin tai vastaaviin matkustusoikeuden tarkistusprosesseihin perustuvaksi, jolloin käytössä tulee olemaan muitakin tunnisteita kuin nykyiset matkakortit.

Alueellisen liikenteen pilotointi

LSL on käynnistämässä selvitystä duoraitiotieliikenteen edellytyksistä Päijät-Hämeessä yhdessä Lahden, Heinolan ja Orimattilan kaupunkien, Päijät-Hämeen liiton sekä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa, erityisesti rataosuuksilla Heinola-Lahti ja Lahti-Orimattila. LSL on mukana Päijät-Hämeen liiton laatimassa osallistumishakemuksessa pilotointiin. LSL seuraa tiiviisti valittujen pilottien etenemistä ja osallistuu mielellään aktiivisesti alueellisen junaliikenteen kehittämiseen.

LSL on lisäksi kiinnostunut pilotoimaan Waltti-lippujärjestelmän laajentamista ja/tai yhteiskäyttöisyyttä sekä VR- että HSL-liikenteessä. LSL:n toiminta-alueella on kahdeksan käytössä olevaa junaseisaketta tai -asemaa. Erityisesti Lahden asemalle ja Hennaan järjestetään LSL:n toimesta liityntäliikennettä, joten matkaketjun sujuvuuden ja asiakaskokemuksen näkökulmasta lippujen yhteiskäyttöisyys on erityisen merkittävää.